The Barnahús Model – a judges perspective

Barbara Björnsdóttir
Deputy Chief Judge
District Court of Reykjavík
February 2019

The Court System in Iceland

- 8 District Courts
  - all cases start here
- Landsréttur
  - an appeals Court
- Supreme Court
  - the highest Court

The Mission of Barnahús (1) – The Childrens House

- To facilitate collaboration and coordination of Children Protective Services, Police, Prosecution and the Medical profession in the investigation of sexual abuse against children
- To provide a child friendly settings for joint investigative interviews and medical examination
- To ensure professional implementation of investigative interviews

The Mission of Barnahús (2) – The Childrens House

- To ensure that the child victim and his/her family receives appropriate assessment, treatment and support
- To establish professional work practices and guidelines by interdisciplinary cooperation
- To enhance specialized knowledge on child sexual abuse and to mediate that knowledges as appropriate to prefessionals and the public alike

Principles of Criminal Law

- Burden of proof
- Free evidence evaluation
- First hand evidence

• Cases from 1992 and 1995

The Law on Criminal Procedure no. 88/2008

Art. 59 During an investigation a statement can be taken before a court in certain circumstances, one of which is when an investigation concerns a sexual offence against a child under the age of 15

The Law on Criminal Procedure no. 88/2008

Art. 111 The judgment shall be based on the evidence presented during the court proceedings. The judge may take into account as evidence, depositions which the accused, the victim or other witnesses have given before the court prior to the indictment according to Articles 59 and 106. However the deponents must reappear before the court during the court proceedings, if at all possible and if one of the parties to the case requests so, or the judge otherwise feels there is reason to do so. In the event that there is a violation of Chapter XXII. of the Penal Code, and the victim has not yet reached 15 years of age, he/she does not have to appear before the court again unless the judge finds there is a special reason to do so.

The District Court of Reykjanes

stofnað til að sinna eða að starfs-

grundvellinum verði brevtt pseð

nýjum verkefnum. "Ef ekki tekst

jara muni undan. Ég hefði kosið

að Barnahúsið væri nýtt til hins

strasta af dómurum og að ofan á

einkum við þjónustu við unga ger-

endur, sem er miög nauðsynleg.

orounin gotti vissulega ordid su,

að slík bjónusta kæmi að nokkru

leyti í staðinn fyrir það sem er að

detta út vegna lagaframkvæmdar-innar. Nú, þegar lögin hafa verið í

eildi í 2 ár, finnst mér fyrst og

fremst brýnt að allir blutaðeigandi

setjist niður saman og leiti að sátt

sem allir geta unað við," segir

Sólveig Pétursdóttir dómsmála-

ráðherra sá sér ekki fært að tiá sig

bûin að fá skýrsluna og ekki búin

að lesa hana. Páll Pétursson fé-

agsmálaráðherra var hins vega

buinn að skoða skýrsluna og er

indreginn studningsmaður

betta á þingi sl. haust og satt að

segja hélt ég á tímabili að ganga

myndi saman með mönnum, en því miður hefur það ekki gerst og

lómstólaráð í raun ályktað á ann an hátt en ég vonaðist eftir. Ég er óánægður með að Barnahús sé

ekki nogu mikið notað, miðað við bað sem ætlunin var að eera. Það

refur legið fyrir að ég myndi beita

mér fyrir því að starfsemi hússins

verði framlengd um eitt ár og við

skulum sjá til hvernig þetta þróa

dómararnír vílji hakia sig við að-

stöðuna í dómhúsunum, "Ég hel

og það er ekki hægt að jafna að

ararnir komi auga á betta á fram

segja að togstreita ríki milli hans

sig í framkróka um það. En dón

og Sólveigar í málinu. "Henni er í

getur ekki haft áhrif á þá - nema

þá óbeint með fjárveitingum". Liggur þá ekki beinast við að

fresta beim fjárveitingum sem

renna eiga til þess að koma upp séraðstöðu í Héraðsdómum

Reykjaness og Norðurlands cystra? "Ég ræð því ekki. En mér

vera að koma þessar, aðstöðu upp meðan Barnahúsið er tiltækt,

finnst vera viss eyðslusemi í því að

Páll vill ekki ganga svo langt að

á þeim tíma," segir Páll. Félagsmálaráðherra segir

Félagsmálaráðherra

óánægður -Við tókum nokkra umræðu um

oað kæmu ný verkefni, en þar á ég

oð renna styrkari stoðum undir núverandi starfsemi er hætta á að

Barnaverndarstofa húðskammar Sólveign dómsmálaráðherra á kurteisan hátt. Dómarar "sjálfstæðir" og tregir í taumi. Fjárveiting til Héradsdóma Revkianess og Nordurlands eystra. Kemur medferð fyrir unga "gerendur" í stað minnkandi meðferðar fyrir þolendur? Félagsmálaráðherra óánægður.

Svo virðist sem að grundvöllurinn að starfsemi Barnahúss sé að skýrslutökur séu framkvæmdar en fyrir breytingu... að fjárveitingar eru fyrirhugaðar til Heraðsdóma Reykjaness og **derður** Norðurlands evstra til að koma Barnaverndarstofa telur betta standa eftir "takmarkað meðferð-arstarf og tuttugu til þrjátíu lækn-l skýrslunni er að finna sérstakverndarstofa leggur til að tilraunpeuri nugmynu: an op er vroust til ad strikja stafgyndwollins - ars bent å eftifrarandi:
að Barnahúsúð hefji meðlerð fyrir - unga gerendur í kynferðisbrotum - gerð þat sem segir að "skýrala áð unga gendur í kynferðisbrotum - gerð þat sem segir að "skýrala áð einsa nið- brotaþola yngri en 18 ára skali að arannsóns mala

in 1995-1999 er innifalin sérstők skýrslutaka að jafnaði fara fram Barnahúss eftir tveggja ára til- leggi það í hendur dómara að raunaskeið. Óhætt er að segja að taka ákvörðun um framkvæmd þessi innri skýrsla sé ein samfelld gagnrýni á gjörðir stjórnvalda, en þó einkum á gjörðir dómsmála-arar hafa mismunandi skoðun á ráðherra og afstöðu dómara til því hvar þeppilegast sé að taka skýrslutöku af burnum. Einkum skýrslut. Búið er að koma upp aðer þá átt við afleiðingar lagabreytinga á meðferð opinberra mála, sem Sólveig beitti sér fyrir. Vekur (Reykjanesi og Norðurlandi sérstaka athveli að auk bess sem evatra. Ekki hefur náðat sátt um scrútbúin aðstaða var smíðuð í Héraðsdómi Reykjavíkur (sem við og ekki fara (Barnahúsið) firði, þótt engin sátt hafi náðst stefnuna (framtidinni E& ad til Barnahus lagsmálaráðherra kallar þær fjár- kjósa hagræðið af því að hafa að-

lögur í skýrslu Barnaverndar-stolu. Fyrirsjáanlegt er að málum n muni fjölga áfram vegna tveimur árum jókst fjöldi harna barna i neydarvistun um 36%. A tveimur árum Barnahúss notu 236 born þjónustu hússins, en dramatisk breyting varð á starf seminni með samþykkt áður-nefndra laga Sólveigar, sem tóku gildi 1. maí 1999. Það sést þegar tölulegar upplýsingar eru skoðaðseinna ári í starfseminni.

Fyrra árið fóru fram 77 skýrslutökur dómsmála í kynferðisbrotamálum gegn börnum í Barnahús inu en seinna árið 45. sem er 42% fækkun. Aðalbreytingin varð nýta sína nýju aðstöðu, þar fækkaði skýrslutökum úr 32 í 14 eða um 56%. Heildarfjöldi mála var fyrra árið 126 börn en 110 seinn árið, "Þessi þróun endurspeglar þá staðreynd að Héraðsdómur Reykiavíkur tók í notkun aðstöðu ámist 1999, sem dómstóllinn hefur að mestu notað til skýrslutöku síðan," segir í skýrslunni. Um leið kemur fram að beiðnum barna hruni kominn vegna ährifa af verndarnefnda um könnunarvið-lagabreytingum þeim sem Sólveig töl í Barnahúsi hafi fjölgað um Pétursdóttir dómsmálaráðherra hefur beitt sér fyrir og vegnu hátt "að burnaverndarnefndir séu tregðu dómara landsins til að síður reiðubúnar að kæra mál nú

upp sérstakri aðstöðu vegna ekki heillavænlega þróun; að skýrslutöku yfir börnum má segja skýrslutökum hefur fækkað úr að að grundvöllur Barnahússins sé meðaltali 8 á mánuði í 4 á mánhorfinn. Barnaverndarstofa telur að verði engin breyting á núver-umtalsvert, Ástæða er til að gjalandi þróun muni e.t.v. aðeins da varhug við þessari þróun," seg-

isskoðunir árlega" sem "rís ekki un kafla þar sem farið er yfir ann-undir nafni Barnahúss". Barna-marka breytinganna á lögum um greinargerð lagafrumvarpsins. medferð opinberra mála, sem inni með Barnahús verði fram- Sólveig beitti sér fyrir. Kaflinn er breytinguna vera í andstöðu við lengt um eitt är og varpar fram mjög afdráttarlous, þótt orðalagið meginhugmyndina um aðskilnað þeirri hugmyndi að því er virðist sé kurteist, en þar er meðal ann-

gegn horrount; tari ad sinna nid-inginunun själlint, idyrsilu um I splunkunjarri dyrsilu um I safansarverindaristoli ár- "brotajaba", tygrir en 14 ára skull alt-ment tekni i dömlingit en ef um Viði blasir að einungis litill hluti Viði blasir að einungis litill hluti Viði blasir að einungis litill hluti ýrsla um starfsemi og stöðu annars staðar en í dómsal". Lögin stöðu í dómhúsínu í Reykjavík og fyrirhugað að gera slíkt hið sama þá leið að allar skýrslutöki

vegna barna yngri en 14 åra fari fram í Barnahúsí en leitað til sérfræðinga Barnahússins vegna virðast telja heppilegt að geta leit-

Aðskilnaður og milliliðalaus málsmeðferð hadalmeðferð:

aðalmeðferð:

da spreytingunum "óheppilegar. Því er vísað á bug að framkvæmdin hér se í samræmi við

domara á skýrskutóku á valað þýr "áð ekki er unnt að
spreytingunum "óheppilegar. Því er vísað á bug að framskyrskutóku á valað þýr "óh ekki er unnt að
veita barni og aðstandendum
veita barni og aðstandendum

Barnaverndarstofa telur lagagagnvart börnum (innan við 20%) fari fyrir dómstóla. "Sú staðreynd nan vià 20%)

Brani Guðbrandsson forstjóri andi likur séu á samstáðu meðal margra aðlia um að beita sér fyrir

hefur í för með sér að í flestum lagsreglur um framkvæmd málanna kemur aldrei til álita að skýrslutöku af börnum á rannbarn geft skýrslu fyrir dómi við

Skýrstutúkum í Barnahúsi hefur fækkað um heiming eftir að Solveig lét breyta lögunum. Félagsmálaráðherra segir

gegn meginreglunni um milliliða-lausa málsmeðferð. Mögulegt er að sami dómari taki skýrslu á rannsóknärstigi og fari með mál eftir að það er höfðað". Bent er á Búast má við að bað geti enn auk ið á kviða hlutaðeigandi". Auk þess sem fjölgun beiðna um könnunarviðtöl bendi til að minnst þrisvar haft brotaþoli yngri en 18 ára þurft að gefa skýrslu á ný við aðalmeðferð máls fyrir dómi eftir að hafa gefið

Barnaverodarstofa telur pánast en áður sem atla má að dessi á útilokað að setja almennar verk-

Páll Pétursson félagsmálaráðherra bul ad very ad koma hessari adstöðu upp meðan Barnahúsið er

þess nægilega greinargóðar upp

tregðu til að kæra mál, sýna tölu

frá dómstólaráði að kærum hafi

fækkað um að minnsta kost

fjórðung eftir lagabreytinguna

Hér er um áhyggjuefni að ræða

því að lögreglurannsókn fer nú fram í hlutfallslega færri málum

Solveia Pétursdóttir

upp í Héraðsdómi Reykjavíkur. Myndin er tekin af blaðamannafundi seljð ekki sé saman að jafna, aðstöðunni í Barnahúsinu og þeimi sem búið er að koma n tenadist Barnahúsinu í september st.

þess er bent á að lengri tími líði en hluti kynferðisbrotamálanna kemsóknarstigi meðan ábyrgðin liggfyrr milli þess sem grunur vaknar ur alls ekki til kasta Barnahúss, og skýrsla er tekin. ur alls ekki til kasta Barnahúss, eftir lögin og með uppbyggingu

og skyrsu et teknii.

Hvað Íramítðina varðar markast aðstöðu í dómbúsunum. Skýrsluhún að matí Barnahúss af því að tökum í Barnahúsi hefur fækkað húsi og Héraðsdóm Reykjavíku framkvæmdin á lagabrevtingun- úr að meðaltali 8 í 4 eftir brevtum hefur í veigamiklum atriðum ínguna og með fleiri aðstíðum í dómhúsum gætt skýrslutókum í sem sett voru með starfsemi Barnahúsi fækkað úr 4/2 á mánum hefur í veigamiklum atriðum Barnahúss*, Í skýrslunni eru rök uði, færð fyrir því að með nokkrum sanni megi segja "að komin sé að – að skref hafi verið stígin afturábak nýju upp sú stada sem vegna ann- í stad áfram, þótt rík samstada sé raun í mun að leysa málið og lagði starfsemi Barnahúss". Umorðað-Lög dómsmálaráðherra eru að legt til að lögin um meðferð opin-eyðileggja ávinninginn af Barma-húsi og færa ástandið í fyrra reynslutímabil Barnahúss fram-

Skýrslur niður í 2 á mánuði?

Þá er bent á að dómarar nýti sér sialdnest beimild til að kalla til sérfræðinga vegna skýrslutöku yfir börnum og að jafnvel þótt stefnt væri að sérhæfingu dómara þá væri það hvergi nærri sambærilegt við starf Barnahússins. Sú staðreynd að fornæði yfir skýrslutóku á rannsóknarstigi færist frá lögreglu til dómara er og talið raska fyrirsjáanlega mjög samstarfi sem stefnt var að milli lögreglu- og barnaverndaryfirvalda og hætta sé a að rof verði milli mismunandi rannsóknarbátta mála. Engin reynsla sé komín á leiðbeiningar-reglur sem dómstólaráð hefur sett. "Reglurnar bæta í sjálfu sér þó ekki miklu við gildandi lög og Bragi segir aðspurður það rétt um kvennaathvarf og Stígamót, viðeigandi reglugerð, segir vera, að lesa megi út úr skýrslunni

baki Barnahúsi hafi verið rétt. Er ararnir hafa sjálfstæði og ráðherra lengt um eitt år og nýtt afar brýnt viðfangsefni verði tekið upp: Göngudeildarmeðferð fyrir unga

laganna Bragi Guðbrandsson, forstjóri Barnaverndarstofu, segir að í skerslunni sé bent á fjölmörg sterk og veigamikil lagaleg rök fyrir því að taka beri lögin um meðferð op-inberra mála til endurskoðunar. líkur séu á samstöðu meðal margra aðila um að beita sér fyrir brýnum breytingum á lögunum." Barnaverndarstofa. að annað tveggja þurfi að gerast;

This document was created by an application that isn't licensed to use novaPDF

Purchase a license to generate PDF files without this notice.

Meðal 43 aðila sem sent hafa Barnahúsi stuðningsyfirlýsinga eru Landlæknisembættið, Barna heill, Félag íslenskra barnalækna Lig er hjattsýnn 6 að þag veru-gert og þaf í fjóst þess að hakag-lag agði aumeinna hefur tekist að undanfórnu við dómara sem notal man. Ferðarstofnana fytir hörn og ung-ferðarstofnana fytir hörn og ung-terðarstofnana fytir hörn. Felag i veru-ferðarstofnana fytir hörn, Felag i veru-ferðarstofnana fytir horn, Felag i verulenskra hjúkrunarfræðinga, Félas íslenskra leikskólakennara, Geð-

hjúlp, Heimili og skóli, Samtök

PRIBJUDAGUR 23. JANUAR 2001 - 13

Harðviður í gjaldþrot

vík verði tekið til gjaldþrotaskipta. Ásgeir Pétur Ásgeirsson, héraðs-dómari hjá Héraðsdómi Norður-

króna, þar af liðlega 50 milljónir króna frá Byggðastofnun. Um 20 manns vinna hjä Islenskum harðviði sem flytur inn trjábol þurrkar þá til vinnslu á parketi. Leitað hefur verið *Romhard Royn*- "Þetta er stórulvarlegt

eftir fjármagni að undan- ísson bæjar- mál fyrir atvinnulífið á förnu hjá fjárfestum til stjóri á Húsavík Húsavík og stóralvarleg endurfjármögnunar fyrir-

HÉRAÐSDÓMUR

REYKJAVÍKUR

Reinhard Revaisson, bæjarstió

lands eystra, tirskurðar í málinu í jákvæð svör frá nokkrum aðilui dag. Kröfur í búið gætu numið um 160 milljónum Einn þeirra var Byggði sjáanleg forsenda til end

formi hlutaljár og lána. Fyrirtækið spurningar um hvert sé hlutverk het áður Aldin, var þá aðallega í Byggðastofnunar við stuðning við eigu Kaupfélags Þingeyinga, en atvinnulif á landsbyggðinni eftir var lýst gjaldþrota. Nýr fram- að heyra svörin þaðan, segli kvæmdastjóri var ráðinn til fyrir-Reinhard. — Go

ÚTSALA! **AFSLÁTTUR**

- Stillanlegir rafmagnsrúmbotnar
- · Latex- og svampdýnur
- Frönsk svefnherbergishúsgögn
- · Amerisk rúm og margt fleira

Skútuvogi 11 • Sími 563 6363 www.lystadun.is

This document was created by an application that isn't licensed to use novaPDF Purchase a license to generate PDF files without this notice.

Development

- Cases where the judge denied to go to Barnahús 1999-2004
- Rules from the Courts Administration in 2009
- Changes in the law of Criminal Procedure in 2015 making it mandatory to take the testimony of a victim, younger then 15 years old, in a specially made housing, unless the interests of the child demand some other form. A judge can also decide to take the statement of a witness younger then 15 years old in such specially made housing.

Who is Present at the Hearing in Barnahús?

- A judge
- A defense attorney
- A legal council for the victim
- A police officer
- A prosecutor
- Someone from Child Protective Services
- A technician

The Forensic Interview

- The judge is in charge of the procedure
- The questioner is educated in children development
- Everyone can ask questions which the judge reports to the questioner
- The forensic interview is copied on DVD
  - Barnahús, the judge and the police all get a copy
  - Doctors and therapists get information about the interview

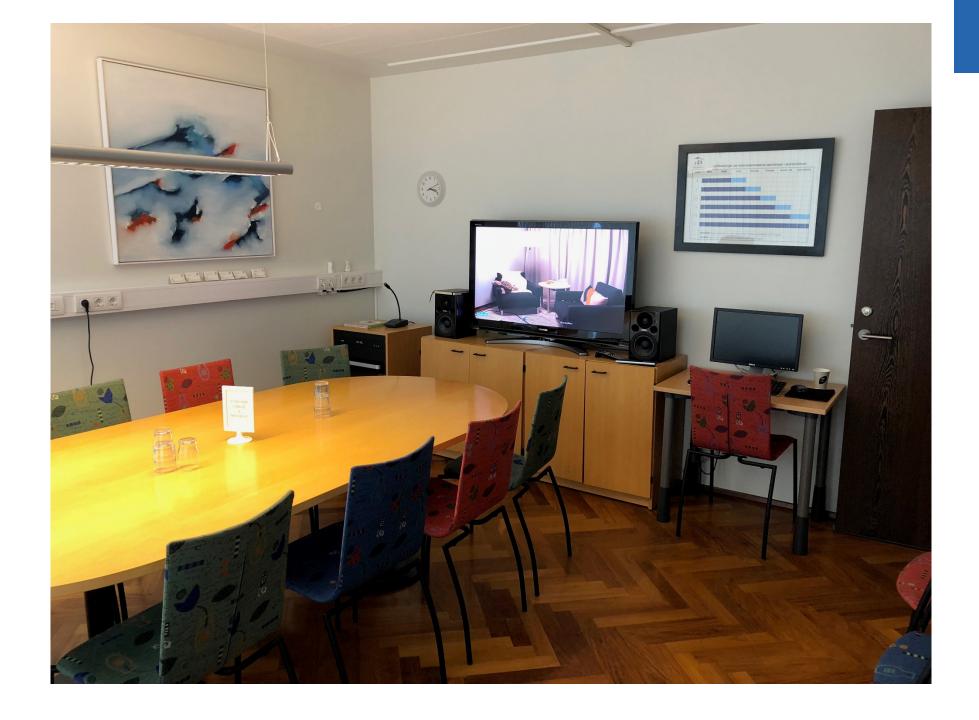

Estimated age-appropriate questions in forensic interviews

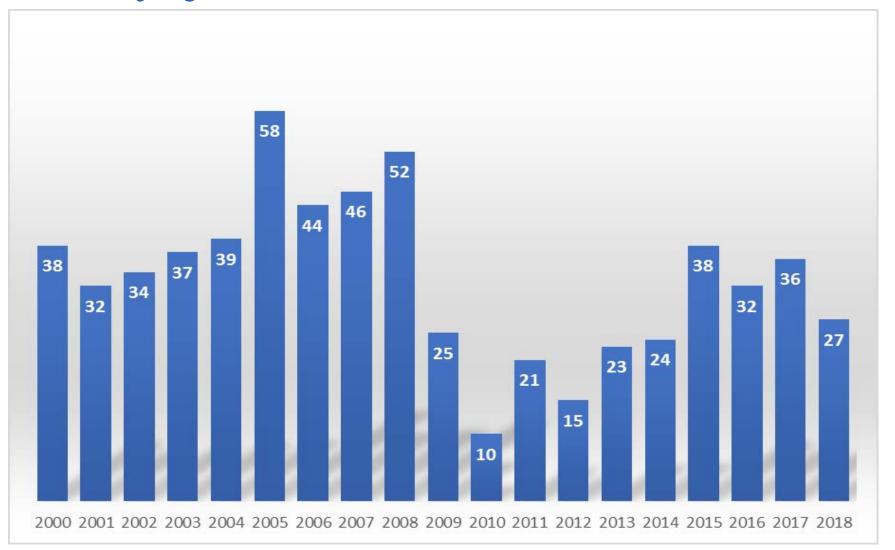
Age	Who	What	Where	How	When	How often	Whole scenarios
3½							
4							
5-6							
7-8							
9-10							
11+							

Dark blue: indicates what sort of questions a child COULD answer at a specific age. **Light blue:** indicates questions that SOME children could answer at a specific age.

Number of Cases at the District Court of Reykjavík from 2000-2018

In Court

- The main rule is that the child is not to give a statement in court again
- The main rule is that the judge who was in charge of the interview in Barnahús is the judge presiding over the case or in a panel of 3 judges judging the case in the district court
- In some cases parts of the interview in Barnahús are played in court
- The child's therapist from Barnahús is usually a witness

The Main Criticism

- Non impartial environment
- Not enough professionalism for criminal investigations
- Disruption of the interests of the investigation to have the defense attorney present at the hearing before the accused gives his statement
  - Norway and Denmark

The Importance of Barnahús

- It's important for the case to get the child's story in the best possible way with the right methods since it is usually the main evidence
- There are specialists there who are trained in forensic interviewing
- It is a friendly environment where all services are in the same place

Thank you